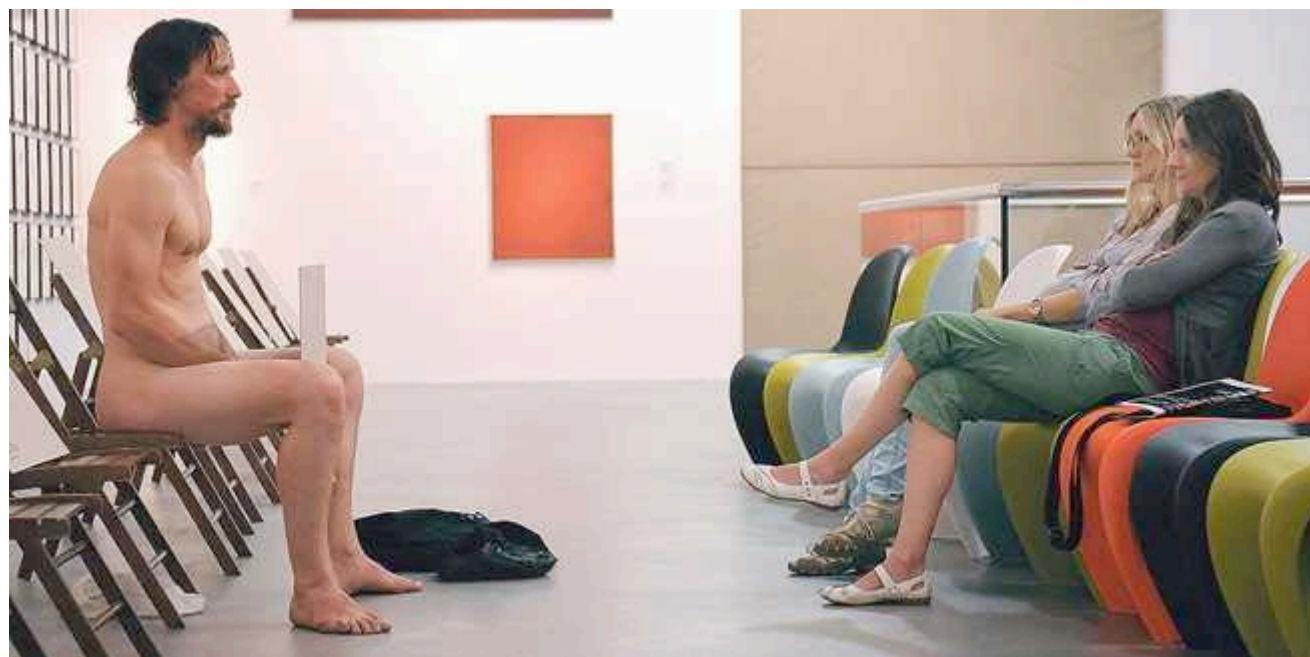

Jutarnji list, Zagreb
21-6-2010

Iva Gruić, Jasminka Komar

Masturbirao u MSU. Djevojka zaklanjala lice od nelagode

Osim masturbacije, Mandić se pred publikom znojio u plastičnoj vreći

Masturbiranje na javnom mjestu, poput seksa, kažnjivo je po članku 14. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira. Osim ako to nije napravljeno u muzeju. Onda to nije prekršaj nego je to performans.

Samozadovoljavanje umjetnika pred publikom nekima je šokantno i degutantno, drugima je malo neugodno za gledati, no prihvaćaju to kao umjetnost, treći ni ne trepnu. No, kako je umjetnicima koji se moraju seksualno uzbuditi pred nepoznatim licima? Nimalo lako.

Masturbiranje pred publikom u galeriji ili muzeju "patentirao" je davne 1972. godine Vito Acconci, koji je u galeriji Sonnabend u New Yorku tjedan dana masturbirao po osam sati dnevno. U prostoru galerije bio je napravljen "privatni" prostor za umjetnika ("lažni" pod) pa ga posjetitelji nisu mogli vidjeti, samo su se čuli njegovi uzdisaji na razglasu galerije, no on je mogao vidjeti posjetitelje.

Acconci i Abramović

Kako je Acconci već nebrojeno puta objasnio, promatranje nogu posjetitelja pomoglo mu je da u mašti otiđe i "korak dalje", drugim riječima, masturbirao je na posjetitelje. Jer, da pojasnimo, umjetnicima koji izvode ovakve performanse najteže je - koncentrirati se.

Po uzoru na njega, Marina Abramović je masturbirala punih sedam sati u muzeju Guggenheim u New Yorku, sakrivena ispod kružnog stepeništa, a isto kao i u Acconcijevom slučaju, posjetitelji je nisu vidjeli, no njezini su uzdisaji i ljubavnički "dijalozi" s ljubavnikom kojeg je zamišljala odjekivali muzejom.

U jednom je trenutku, primjerice, Abramovićka rekla svome imaginarnom ljubavniku da je umorna i da mora urinirati, a onda se čuo i zvuk uriniranja. Potom je ponovno počelo masturbiranje.

I cijenjeni slovenski glumac Marko Mandić, član Via Negativa, masturbirao je pred publikom u subotu u Muzeju suvremene umjetnosti, u sklopu Eurokaza. Kako je bilo 1 2 različitih performansa u istom trenutku u MSU, samo malobrojni su prisustovali njegovu nastupu, a dvije djevojke koje su sve promatrale u "ključnom" su trenutku zaklonile lice.

Dogovor s novozaagrebačkim muzejem bio je sljedeći: u projektu "Via Nova Via MSU Zagreb" svatko je od 12 performerera odabrao jedno djelo iz stalnog postava koje ga inspirira i svoju umjetnost izveo upravo u skladu s tim radom.

Via Negativa međunarodni je izvedbeni kolektiv sa slovenskom adresom, koji uporno radi na samom rubu kazališnih granica. To onda znači da ne rade predstave u standardnom smislu riječi, nego redom provokativna scenska događanja u kojima se izravno obraćaju publici, pozivajući je i/li prozivajući, nadajući se, pritom, reakciji.

'Prolio za umjetnost'

Marko Mandić nije samo masturbirao. U jednom se trenutku znojio u plastičnoj vreći dok su za to vrijeme na ekranima išli prizori iz njegovih kazališnih uloga. Znoj koji je "prolio za umjetnost" ovoga puta je doslovan pa će ga preliterati u čašu i kao instalaciju postaviti na visoki kup knjiga.

U dokumentarnom performansu na temu "Hrvat i Srbin kolju se na sceni" glumci igraju igru s noževima. Večer je završila trinaestim, prigodnim, performansom pod naslovom "Noćas slavim", u kojem mladi glumac Uroš Kaurin pjeva poznate ljubavne pjesme, duhovito komentirajući ljubav između publike i izvođača.

Provokativnost je upisana kao pravilo igre u sve što rade članovi Via Negative, o čemu glas sporadično stiže i do šire javnosti. Primjerice, prije nekoliko godina buknuo je mini skandal povodom zagrebačkog gostovanja s produkcijom "Viva Verdi": uz časne pripadnike zbora nacionalne kuće na istoj sceni i u isto vrijeme našli su se obnaženi performereri koji uriniraju, a kuloari su zabrujali pričom o odbijanju ansambla HNK da sudjeluje u toj "nečasnoj radosti".